

Inovacije

Bistvo inoviranja so ljudje

V letu 2021 Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) obeležuje 25 let izbora in nagrajevanja inovacij v podjetjih. V četrto stoletja so se na področju razvoja, tehnologij in inoviranja zgodile velike spremembe, a bistvo inoviranja še vedno ostaja isto – človek.

dr. Aleš Ugovšek, Tehnološki razvoj in inovativnost, GZS

Od regionalnega do nacionalnega značaja

Vse se je začelo v Zasavju. Leta 1996 je Območna zbornica Zasavje – danes Zasavska gospodarska zbornica – izvedla prvi javni razpis za izbor inovacij. To leto je bilo namreč na pobudo Območne zbornice Zasavje podpisano pismo o nameri z naslovom »Slovenija inovativna družba«. Podpisnice pisma so bile zbornice, univerze, banke in različna združenja. To gibanje je v Zasavju spodbudilo aktivnosti pod imenom »Inovacije Zasavja«, glavne aktivnosti pa so bile usmerjene v spodbujanje inovacijske dejavnosti in s tem pospeševanje podjetništva in razvoja gospodarstva v regiji. 23. januarja 1997 so bila v Trbovljah podeljena prva regionalna priznanja inovacijam v Zasavju za leto 1996. Gibanje se je nato razširilo na druge regije, leta 2002 pa so priznanja pridobila nacionalni značaj. K sodelovanju so pristopile vse regionalne in območne gospodarske zbornice, nacionalni dogodek pa je predstavljal izbor najboljših inovacij, ki so prispele na nacionalno raven iz posameznih regij. Danes je Dan inovativnosti prepoznan kot osrednji in največji inovacijski dogodek v Sloveniji.

Leta 1996 je bilo na pobudo Območne zbornice Zasavje podpisano pismo o nameri z naslovom »Slovenija inovativna družba«.

Do danes priznanja več kot 11.000 inovatorjem za več kot 3.000 inovacij na nacionalni ravni

V letu 2021 obeležujemo 25 let nagrajevanja inovacij na regionalni ravni in 19 let na nacionalni ravni. V preteklih 18 letih so bila v celotni Sloveniji priznanja podeljena preko 11.200 inovatorjem in inovatorkam za več kot 3.200 inovacij. Na nacionalni ravni je bilo podeljenih 153 zlatih priznanj, priznanja GZS za inovacije pa so prepoznana tako v Sloveniji kot v tujini.

Podrobnejšo analizo priznanj GZS za inovativnost tako na regionalnem kot nacionalnem nivoju pripravljamo od leta 2015, dostopna je na spletni strani Inovativne Slovenije (inovacije.gzs.si). V zadnjih šestih letih je bilo obravnavanih 1.152 prijav za inovacije iz 858 različnih organizacij oziroma od samostojnih inovatorjev. Med najuspešnejših 10 podjetij se uvrščajo Krka, ETI in RC eNeM Novi materiali, Lek farmacevtska družba, BSH Hišni aparati Nazarje, Domel Holding, TPV Automotive, Gorenje, Weiler Abrasives (prej Swatycomet), Ledinek Engineering in SIJ Acroni.

Nemalo prebojnih zamisli

Med inovacijami zadnjih let je bilo največ t. i. stalnih inovacij, nekaj pa tudi prebojnih in disruptivnih, ki so bistveno posegle v delovanje bodisi določenega dela industrije ali širše. Med slednjimi bi izpostavil pravični pametni števec (Fair meter) podjetja Iskraemeco, ki je s svojo izrazito trajnostno zasnovano platformo in poslovnim modelom močno vplival tudi na razvoj evropskih regulativ. Nadalje velja izpostaviti Trapview, v času podelitve nagrade še mikro podjetje Efos, ki je najbolj napreden sistem za avtomatsko spremljanje in napovedovanje populacije škodljivcev na svetu, temelječ na umetni inteligenci, danes pa prisoten po celem svetu. Izpostavljam tudi podjetje Elan, ki je v letu 2017 prejelo zlato nacionalno priznanje za zložljive turne smuči, ki morda niso dosegle zelenega uspeha, so bile pa vsekakor osnova za razvoj prebojne inovacije prvih zložljivih vsestranskih karving smuči na svetu Voyager, ki jih je podjetje predstavilo in pričelo tržiti v tem letu. Iz lanskega leta bi izpostavil še proces čiščenja genskega zdravila za zdravljenje oseb s spinalno

mišično atrofijo podjetja BIA Separations, ki je eden ključnih procesov v proizvodnji zdravil, sam proces pa predstavlja tudi do 80 % proizvodnih stroškov zdravila, s katerim rešujejo življenja po svetu.

Inovativnost Slovenije

Inovativnost posameznih držav v mednarodnem merilu opredeljuje več mednarodnih inovacijskih lestvice, ki uporabljajo različne kazalnike, podatke in metodologije.

Najbolj poznana je Evropska inovacijske lestvica (European Innovation Scoreboard), na kateri se Slovenija po najnovjšem merjenju uvršča na 15. mesto med 27 članicami EU. S 85 % evropskega povprečja se uvršča v skupino zmernih inovatorov.

Na Bloombergovi inovacijski lestvici (Bloomberg Innovation Index) najdemo Slovenijo na 22. mestu med 111 državami. Slovenija je dosegla oceno 73,64 od 100 točk, na prvem mestu pa je Južna Koreja z 90,49 točke.

Med prepoznavnejšimi lestvicami na področju inovacij je še Globalna inovacijska lestvica (Global Innovation Index), na kateri Slovenija zaseda 32. mesto med 131 državami. Od 100 možnih točk je na zadnjem merjenju dosegla 42,91 točke, na prvem mestu pa je Švica s 66,08 točke.

Omeniti velja še Evropsko eko-inovacijsko lestvico (European eco-innovation scorebard), na kateri najdemo Slovenijo na 15. mestu med 28 evropskimi državami, in sicer s 94 % evropskega povprečja.

Ker omenjene lestvice uporabljajo različne podatke, kazalnike in metodologije, jih je treba obravnavati z zadostno mero kritičnosti. Če po eni strani prikazujejo močne in šibke točke inovacijskega ekosistema posamezne države, pa na drugi strani ne odražajo nujno realnega stanja inovativnosti v gospodarstvu.

Zato je bila izvedena pilotna analiza stanja inovativnosti v slovenskem gospodarstvu, sofinancirana s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj, pri kateri je bilo obravnavanih 99 slovenskih mikro, malih, srednjih in velikih podjetij, med katerimi je večina takšnih, ki so s svojimi aktivnostmi v zadnjih treh letih izkazovala raziskovalno, razvojno in inovacijsko (RRI) dejavnost. Med drugim je bilo ugotovljeno, da podjetja 16 % letne prodaje namenijo za RRI (velika podjetja 5 %), da skoraj tretjino letnih prihodkov predstavljajo prihodki od prodaje izdelkov ali storitev, razvitih v zadnjih treh letih, da glavnino (51 %) vseh inovacij predstavljajo t. i. stalne inovacije, da ima 62 % podjetij pripravljeno in opredeljeno konkretno inovacijsko strategijo, 73 % pa vzpostavljen interni inovacijski sistem, da 88 % podjetij sodeluje z domačimi razvojno-raziskovalnimi organizacijami in 35 % z domačim kulturno-kreativnim sektorjem, da 20 % podjetij že integrira startupe v svoj razvoj in da je design thinking najpogosteje uporabljena metoda pri inoviranju. Podrobneje o analizi in rezultatih lahko preberete v lanskim decembrski izdaji revije Glas gospodarstva v članku Takšno je dejansko stanje inovativnosti v slovenskem

Aktivnosti GZS na področju inovativnosti lahko spremljate preko spletne strani inovacije.gzs.si, novičnika INOvičke in podcasta Gravitacija.

Podrobnejšo analizo priznanj GZS za inovativnost tako na regionalnem kot nacionalnem nivoju pripravljamo od leta 2015.

Design thinking je najpogosteje uporabljena metoda pri inoviranju.

Foto: Efos

Foto: Iskraemeco

Med disruptivne inovacije lahko uvrstimo pravični pametni števec (Fair meter) podjetja Iskraemeco, najbolj napreden sistem za avtomatsko spremljanje in napovedovanje populacije škodljivcev na svetu, temelječ na umetni inteligenci, imenovan Trapview, podjetja Efos, Elanove zložljive turne smuči ...

Inovativna Slovenija

gospodarstvu, ki je dostopen tudi na spletni strani Inovativne Slovenije (inovacije.gzs.si/literatura).

Pomen inovacijske kulture

Če se v povezavi z inovativnostjo verjetno največkrat omenjajo finančna vlaganja v raziskave, razvoj in inoviranje, pa bodo »finance« v organizaciji brez ustrezne inovacijske kulture dosegle le del potenciala. Inovacijska kultura in psihologija inovativnosti namreč v osrednje postavljata ljudi in ne denarja. Ko omenjamo ljudi, imamo v mislih tako uporabnike kot zaposlene in njihove vodje. S tem se strinja tudi prof. dr. Miha Škerlavaj, ki v poglavju knjige *Capitalizing on Creativity at Work: Fostering the Implementation of Creative Ideas in Organizations* in epizodi #16 pod-casta Gravitacija izpostavlja štiri ključne elemente in vodstvene kompetence, ki bistveno pripomorejo k razvoju idej z visokim potencialom v uspešne inovacije. To so agenti sprememb; vodstvo, ki podpira in opolnomoči zaposlene; opazovanje situacije z različnih zornih kotov in vključevanje več pogledov ključnih deležnikov ter facilitiranje ali moderiranje kreativnega vedenja zaposlenih na delovnem mestu. Jedro in bistvo inoviranja s(m)o torej še vedno ljudje in upam, da tudi vedno bomo. ^{gg}

Foto: Elan.

Aluminij je kovina prihodnosti

Proizveden.
Uporabljen.
Zbran in sortiran.
Pretaljen.
Ponovno uporabljen ...

Lahkota prihodnosti

www.talum.si

